

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetési minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához címzendő levelekben. Ára évnegyedre 3, félévre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyházutcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hasábról egy sor után 4 pkrért közzétételnek; folytonos hirdetések 10 pct. elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pkr. bélyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamiók sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Középutczában, STEIN könyvkereskedésében.

Előfizetési felhívás

A „K. Közlöny” október-decemberi folyamára.

October elsőjén lapunkra nézve új évnegyed kezdőd-vén, tisztelettel hívjuk fel időszaki irodalmunk barátait, miképp előfizetéseiket e hó végéig beküldeni szíveskedjenek, hogy kiadó-hivatalunk a szükséges intézkedéseket a lap pontos megküldésére eleve megtehesse.

A „K. Közlöny” előfizetési ára: Évnegyedre Belföldön **3 ft.** Külföldön **3 ft 30 kr pp.**

Az előfizetési pénzek lapunk kiadó-hivatalához Stein Jánoshoz (közép-utcai könyvkereskedésében) utasítandók. A t. előfizető nevének és az utolsó postának tiszta feljegyzését kéri

a szerkesztőség.

GAZDASÁGI EGYLETÜNK FEJLÉSE

II.

Közelebbi cikkemben a stayerhoni gazdaságot hozám fel összehasonlító példaként a mi végtelen hátramaradottságunkra; az előny, mely azon kimiveltebb tartomány részére út ki, vigasztalásul szolgálhat nekünk nézve is; mert ha egy silányabb földű tartomány nyomorát az egyszerű birtok-

kezelés elenyészethette: kérdésen kívül országunk népe is, mihelyt okosabban kezd gazdálkodni, háromszorozván, sőt hatszorosván mostani jövedelmét, kellő jólétnek foghat örülni.

Még van földünk és benne elrejtett kincsünk, csak ész kell hozzá, hogy azt valaha czélszerűleg kibányászjuk, és pedig nem is valami láng-ész, mert a világ gazdasága már messze előttünk áll, nekünk nem felfedezni, csak elfogadni kell a már felfedezett tudományt.

A nép előlétének gyorsabb elosztására szükséges volna a Gazdasági-egyletnek oly helyzetbe jöhetni, hogy olcsó, és népszerű könyvek, vagy betilap kiadását, s a községekbe szétküldését eszközölhetvén, a czélszerűbb gazdaságot terjesztésére jótanács, és előpéldák gyakori ismertetése által hathatna; továbbá, hogy jutalmak, s kitüntetések által serkenthetné országunkra az e körben mutatkozó egyes feltünőbb igyekezetet, s legvégül, hogy befolyása, áldozata, s közremunkálata által gazdaképző-intézetet létesítsen az országban úgy a nagy, mint a legkisebb birtokok érdekében.

De ezt az egylet ki nem viheti, bármint jóakarattal, sőt nevezetes pénzalappal se, ha a vidéki gazdákkal organikus összeköttetésben nem lehet.

Stayerországnak m. e. 500 □ mföldnyi területen 25 fiók-gazdasági-egylete van, mely önálló ugyan saját területére nézve, de a mely a központival organikus összeköttetésben van, s annak megannyi test-tagját képezi, s ezen szervezés jótékonyasága eléggé mutatkozott azon roppant eredményben, melyet e tartomány 38 év óta gyors haladás után elért.

Az ausztriai birodalom minden tartományában levő egyletek, minők a bécsi, prágai, linczi, görcei, szlेशiai, innsbrucki, galicziái sat. el vannak látva fiók-intézetekkel, s azok által gyakorolják befolyásukat vidékeikre.

Az ily tartományok előmenetele igazolta a gazdasági-egyletek szervezeti formájának helyes voltát; s midőn Háromszék

magát az erdélyi egylettel ily viszonyba tette, fényes tanúságát adta józan fel-fogásának, s egyszersmind, mint kezdeményező, előpéldául áll az ország többi vidékeinek is felébresztésére.

Kérdésen kívül hiszszük, hogy az országos helytartóság, valamint a birodalmi kormány, örvendő fogadandja ezen jelen-séget; mert tudjuk, hogy éppen a kormány a birodalom többi tartományai gazdasági-egyleteinek virágzását nem csak jóváhagyásával biztosította, de sőt tetemes adománnyal is gazdagította azokat, hogy a birodalom virágzása érdekében oly fontos feladatuknak megfelelhessenek. — Ily bölcs felfogással, ha jól emlékszünk, csak a magyarhoni egyletnek is 60,000 pengő forint adományozott néhány év előtt a kormány.

Kormányadományok, egyesek részvéte, alapítványok, fiók-intézetek befolyása által oda kellene juttatni a mi egyleteinket is, hol a külföldiek nagyobb része áll, s a hogy jelesen a stayerhoni egyszerre alakított.

Ott az egyletet az ország rendei egyszerre oly alappal látták el, miszerint az maga, mint biztosított testület, állhatott, és tagjait a szakképesség, s szakértem után választotta a nélkül, hogy azok azon közszolgálat mellett, melyet az ügynek tesznek, még az évi részvényt is terheltesenek.

Ezért lett oly gyors kiterjedése, hogy ama kis tartományban az egyleti tagok száma ma felüljár a haterzen, mely szám a fő és fiók-egyletekben feloszolva, működik, s az ország minden kerületeiben a helybeli érdekek emelése felett gyűlésezve, egy organikus egészet képez.

Hogy a mi hazánk ezen célzt elérhesse, országos egyletünknek legalább is 150,000 pfriat pénzalappal kellene birni, melyet a magas kormánytól nyerendő dotatio, egyes honfiak adakozása, és az alakulandó fiók-egyletek közvetítése által gyűjtendő alapítványokból úgy lehetne előteremteni, hogy elvégre mind a központi, mind a fiók-egyletek tagjai az évi részvénytől menté

téssenek, miáltal a szegényebb sorsú, de jól képzett ügyes gazdák is az egylet tag-sági okleveleivel tiszteltetvén meg, az eszmék forgalma sebes és jótékony mérvet vehetne.

Mindezek azonban még messze kilátások, de eszmék, melyek más statusokban gyakorlatilag idveseknek mutatkoztak, s melyek nálunk is érvényre juthatnak egy-koron, ha országunk minden egyletei a Háromszék által kezdeményezett szép példát követendik, s igen valószínű, hogy a magas kormány is, midőn látni fogja, hogy Erdély saját oekonomiai reorganisatiojában a többi tartományokkal kezd versenyezni, ugyanazon bőkezűségét tüntetend ki a mi országunk irányában is.

Ohajtandó tehát, ha minden vidékeinken a hároms zeki idves példának követői találkozzanak; nem lehet kétségünk abban, hogy a magas kormány az ily fiók-egyletek szabályait nagy készséggel fogja megerősíteni; mert, hiszen, ellenezhetné-e egy tartományába egy oly rendszer behozatalát, melyet, mint idvest, s közértékűt, más tartományában folytonos segélyezésével gyámolít? ellenezhetné-e egy oly intézet szervezését, melyhez hasonlóknak élén, mint vezér, s mint reformator, a császári dynastia egyik nagy-tiszteletű tagja, János cs. k. főherczeg ő fensége áll?

Nem, ily ellenzést még akkor se tehenénk fel, ha a tartományok egyforma kormányzásának elve a legfelsőbb akarat által ki nem mondatott volna.

Ezen eszmék alapján a háromszéki-egylet alakulását, mint a szerencsétlen gazdasági viszonyaink reformjára mulhatatlanul szükséges eszmék terjedésének feltünő jelét, idvezeljük, s szívünkben ohajjuk, vajha mindenik vidékén hazánkban találkoznék egy b. Szentkereszti, kinek létét köszönheti a háromszéki vidéki egylet.

Egy uttal nyilvánosan kijelentjük a feletti szerencsénk érzetét, hogy az érdemes egylet organjául lapunkat választotta.

Dózsá D.

Őszi dalok.

I.

Elbúcsúzott az utolsó fecske,
Kis szárnyával ablakom érintve.
Ugy fájlalom fecske távozását,
Ugy sajnálom szíved változását.

De a fecske visszajő tavaszkor,
Visszajő, és ablakomon beszól;
Meglátja ott azt a kék virágot,
A viruló kis nefelejs-ágot.

Eljősz te is bűnbánó sziveddel,
Nem nézek rád akkor szerelemmel
Fejemet a nefelejsre hajtom,
Porró könyeimel kiszáraztatom.

II.

Az őszi szélnek bolygó szárnyain
El-elrepülnek gondolataim;
El-elrepülnek, újra visszatérnek
Mosolygva néha, máskor oly sötétek.

Mosolygva, a midőn nyugatra szállnak;
Sötét buval, ha keleten köszálnak;
Nyugaton szállnak egy fénylő csillagra;
Kelet felé, egy sötét sirhalomra.

D. Sarolta.

Uram-bátyám.

Drága, kedves urambátyám,
A jó Isten is áldja meg!
Hogy még látjuk évek után,
Ej, beh lelkemből örvendek!

Hát, hogy s mint van? frisen, látom;
És a néni, és kis hugom?...
De mit mondok? A kis „becze”
Azóta már nagy lány: tudom.

Lám, hogy elmúlnak az évek,
Tíz esztendő: száz esztendő!
Egyik percz a másra gördül,
S így ront reánk a jövőendő.

Mondja csak! a jegenyék közt
All-e még a szép udvarház,
S a virágos kertcskében
Az az öreg, lombos ákác?

Begyeskédnek-e a csünnél
Most is „tavalyi” asztalok;
A pinczében „szép glédában”
Vannak-e még átalagok?

Cseng-e most is a kuria
Vendég-sereg jó kedvétől,
S lopják-e meg a kereket
Látogató megelyéből?

Hej, a régi jó időkben
Barátság, s vendégszeretet
A magyar nemes házában
Hány jó órát fűszerezett!?

Összegyűltünk, hol itt, hol ott,
Uram-bátyámmal gyakrabban,
Fogyott a bor, és a pánkó,
Nem volt semmi hiba abban.

Gyerek voltam én még akkor,
Réz-sarkantyú kis csizmámon,
Sokat is labatlankodtam
Hosszu vesszőparipámon.

Gyerek voltam, de higye el!
Mintha csak tegnap lett volna,
Olyan jól emlékszem most is
Ama boldog, szép napokra.

Ugyan jut-e még eszébe
Mennyit evődött énelem?...
Adott olykor szép máriást,
De nyakatott mindszüntelen.

Gyöngye orcám felsúrolta
Serkedező szakállával,
Fejemet megropogtatta
Nagy-gombu magyarkájával.

Hej beh megkínózt egy szer!...
Emlékszik: mint rugdalóztam?
Kaczagjak-e avagy sirjak,
Nem tudám, — csak rikoltóztam.

Hát a nagy tajtékpijá!...
Csak nem tört el, hogy nem látom?
Jól emlékszem: Mátyás király
Volt rámeteszve; ulti lóháton.

Szép darab volt, mondhatom azt!
Mért nem hordja most magával?
Méltóságosb kinézése
Volt valahogy e pipával.

Ejnye no, de mit kell látnom!
Nyájas orcájára elborul,
S én teremtmő! a szemébe
Még rezegő köny is tolu.

Uram-bátyám, uram-bátyám,
Hová lett a régi kedve?
Vagy ugy!... Értelm!... Ne is mondja
Látom, küzd a szóval keble.

Halmágyi Sándor.

EMMA.

Regény.

Írta gróf LAZÁR KÁLMÁN.

(Folytatás.)

Elhatározott másnap fölkeresni őt falusi birtokában, mit távollétem alatt e környékben vásárolt, és minél előbb boszut állani rajta.

Elismérem, hogy akkor mindent igen fekete színben láttam, mert hisz végre is megtörténhetett volna, hogy ez emberek a multból mitse tudva, csak azt, hogy Tarnay nőnek leánykorában udvarolt, ezt utóbbi visszavonult életünkkel kapcsolatba hozva, azon következtetést vonták ki belőle, hogy féltem tőle nőmet. Végre is a zug-arszlán szavai se fejezték ki többet, de én akkor sokkal inkább fel voltam ingerelve, hogysem ezt meggondolni képes lettem volna.

Egyáltalában ha nálunknál csekélyebb emberek gyöngöngket fedezék föl, szenvedésünk kétszeres, mert ezáltal hiúságunk is meg van sérve, és fájdalomunkba önlenezés, és boszúság vegyül.

Melyike ez érzelmeknek birt tulsúlylál azon órában felettem, nem tudom; hanem azt érzem, hogy a szivvonzalom, mi darab idő óta annyira összeforrasztá Emma szívét az enyém-mel, elenyészett; a házasság nehezen szétlapható rablanca pedig megzördülve rémesen, súlyos teherként nehezült reám.

Ekként töprenkedve, és enmagamat is gyötörve, bolyongtam, míg egyszerre meglepetten vevém észre, hogy a nap hanyatlóban van, és a közel templom harangja ávéra szólítja össze hivat.

Gépíleg siettem haza felé, mert ez órában mindig honn szoktam volt lenni.

KÜL- ÉS BELFOLDI LEVELEZÉS.

Kolozsvár, szept. 18-dikán, 1858. — Egy meghatározó városi innepélyről jövő, mely e lelkes város dologlehetetlen családtagjainak újonnan épült ápolójára megnyitása végett rendezett. Az innepély, minden egyszerűsége mellett, annyira fontos és érdekesnek tűnt fel, hogy el nem mulaszthatom, az emberbaráti ügynek rövid vázlatával, azt itt lerajzolva a t. közönségnek kellő tudomására juttatni, egyszersmind az utókor hálás emlékeztetének ezennel általadni.

Szabad kir. Kolozsvár városa mind a négy egyenlő vallásfelekezetenek szerény tagjaiból alakult diszes kör élén, f. h. 18-kán, déli 12 órakor, a Haller-kerti új szegény-ápolódnak egyik lakába lépett városunk köztisztelő, tevékeny polgármestere, hol a megjelölt helyet foglalván, érzékeny szavakkal magyarázta az innepély célját. Megható előadásából kitűnt, mennyire fekszik szívére e nemes város tanácsa és választott esküdt-közönségének a városi ügyfogyottak állapota, gyöngéd ápolása, s mennyire törekszik az emberbaráti szent ügyet időszakonként áldozóbbá tenni. A jelenleg sikeresen bevégzett építkezés is e célra történt, hogy a 10000 pft. vásárolt telek nagyobb s az újabb épületektől mélyebben elkülönítendő lakosztályai bérbe adván, évenként szegényeink vigasztalására gyümölcsözzenek.

A t. polgármester ur megnyitó beszédét követve, biztossági érdemes pénztárnok, t. Kolozsvári Imre ur szabatos előterjesztése, mely e jótékony intézet történeti vázlatát foglalta magában. Ebből értettük, hogy a t. bizottság érelyes és szakadatlan működése folytán, a város lelkes közönségének kitűnő részvéte, s egyes nagylelkű emberbarátok tetemes áldozatai által azon helyetbe jutott, hogy a kolduslét merőben eltűnt, képesült az intézetben 36., az intézetben kívül pedig 44 elnyomordott egyéneknek vizsgálati segélyt nyújtani.

Ezen érdekes előterjesztés után ismét szót emelt derék polgármesterünk, s forró köszönetet mondott a működő bizottságnak, s annak kebeléből különösen biztossági alelnök t. t. Schütz János és Kolozsvári Imre uraknak, mint kiknek erényedtel munkássága, s dícséretesen ismert tevékenysége által jutott kiválólag a közhasznú intézet jelen boldogított élet-szakába. De hálásavakkal köszönte meg egyúttal a nagyérdemű áldozóknak is minden fillérüket, melyet szegényeink perselyébe tenni kegyeskedek, egyszersmind a szent ügyet a t. városi közönségnek további meleg pártfogására ajánla.

Ezek után az építkezés vételet szemle alá. Áll ez külön három osztályból, oly ügyesen rendezve, hogy kívánni valót mást nem hagy, minthogy a közrészvétel folytán a lakok időnként szaporitattván, minél számszerűbb részlettesen az intézet jótékonyágában.

Visszatérve azon lakba, honnét szemlére indulánk, ott lelők két sorban az intézet férfiak és nő-szegényeit, kikhez ut. Ágoston Károly helybeli r. k. segéd-lelkész ur, mélyen a szíveket ható szent igékkel vizsgálati szavakat intézett. Lelkőkre kötötte mindnyájoknak, hogy az intézet kegyes jótétét mindennapi buzgó imáikkal foglalni mulasztatlan keresztényi kötelességüknek ismerjék. Ezután térdre borulva,

az Ur imádságát ájtatosan a szegényekkel elmondva, őket ezennel új lakaikba beavatta, s reájok Isten áldását kívánta.

Eddig terjedt a megható, szerény városi innepély, melynek elérkezéskor szemtanúi valánk.

Keresztény emberbarátok! Legyetek jótettekben nyilatkozó szeretet s figyelemmel ez új intézetünkre!

N.-Enyed, szept. 15-kén, 1858. — „Adtál Uram esőt, de nincs köszönet benne...“ Eddig városunk kihaltságát zúgunk és most a kárhozatos zajban szinte megsüketülök. Egy kutyakomédiás sipládája; annak a három farkast, két medvét, egy sasfőket és egy árva kigyót rettenetes dühvel mutogató állathordozónak összehasadt dobja; Náboli erőművészenek puffogatai, egy vállan álló öt mászás ágyuval, mind a fülembe zúgnak rémes hangchaossal (különbözők az az utolsó megemlémi jeles mutatóvanyainak megnevezését, ő egy kedves társalgó és gyönyörű stentori hangon éneklő a legszebb olasz dalműveket). A borvízes székelé tele van mindezzel a gyönyörrel, és megbámulja azokat a hosszú póznákat s gondolkodik, milyen jó lesz, mikor borvizet azokon a sodronyokon Szébenbe szállítja. Nem csoda, szép szakállu olvasóm! mi jelenleg az ábrándok világában élünk. Első ábrándunk egy leány-növélde. Az ev. ref. egyház a kastélyban lévő papi lakát e cél megközelítésére elkészítette, s maholnap föl is szenteli. Nem is érez város e részben nagyobb szükségét, mint városunk, hol százszoros suly alatt roskadoznak férfi-vallaink. — Másik ábrándunk egy közközház. Naponként itt-amott nyög egy árva lény, elhal a szánalom egy sugára nélkül ápolatlan, elhagyott és senki nem gondol rá, hogy egy helyet szerezzen számukra, hol felfogják az utolsó sohajt! — A harmadik ábrándunk egy gőzfűrdő, itt-amott, mindenütt egy hült tagu, dagadt képű nyoszoró, s nincs egy vállalkozó; „menjen, gondolkodj magokban, menj a színházba, ki meghűlt, megizzad ott kinyáiban, s ha egy darabot végighallgat, akkor életrevaló! — A negyedik egy testgyakorló-intézet, elomhul a pezsgő fiatal erő a sok tanórás alatt, ha ki nem lobogja magát a sebes mozgásban a fiatal vér. — Ötödik egy ipar-iskola. Iparos-növendékek cikáznak szanaszét innepnapoknak délutánjain, szíva lelke, mely fáslutan és bután marad, a rozsnak vágyait. Szorgalmas ev. ref. lelkészünk tart minden vasárnap ismeret és erkölcsfinomító tanórákat, de sulyosult hivatali terhe többre nem engedi; a katolikusoknál, tudomra, ez is hiányzik vagy legalább nem gyakoroltatik, és lehet-e így művelt polgárokat adni át az utókorak, mely e nemzedéktől ragyogását várja? Városunk lelkes polgárait hívom föl, segítsenek kiemelni magokat és utódait a helyzet sötétjéből, hova ádáz körülmények hatalma állta; gyűjtsék össze filléreiket, állítsanak előbb egy par tanítót s naponként báregy órából álló ipar-iskolát. Ha mi nem segítünk magunkon, elsodor a haladó idő, és Isten mindig megadja a kicsiny kezdetet és kezdeményezőt! Édes polgártársaim, fontoljátok meg, a mit hasznokra, következnökeitek boldogságára és városotok dícsőségére erőltlen tollam fölhozott; tegyetek az öntudat szaváról és azért a hangért, mely majdan bedöntött sirotok fölött áldva zeng el a hála ajakán. . . Ne maradjon ez ábránd a k, mit eltöröl az idő! — Mit az őt pont alatt előhozott, segítse rá Isten-kéz az ember-

erőket, s a megszületés első percében felszáradot hagyunk hátunk mögött! Amen.

Színészeink közeléből egy új darabot adtak; az írta Hifolit Holstein Javanet után Békésit; a darab neve: „Samil“, Sujete ez: Van Czirkassiában egy cserkesz ur, orosz herceg, nagy udvara, fényes palotája (!). Ez a Buberov herceg hiába mondja, hogy cserkesz, kilátzik a szeméből, hogy muszka. Ennek a jobbágyi (!) rettenetes ribilliót csinálnak, folygyujtják a pajtát, hogy s hogy nem, hát a kisasszony is szinte oda ég, de ott van Samil, kiragadja a lángok közül s ott hagyja a binnén, és a leányka haza sétál a coulisak mögé. Ez alatt foly a harc, hull a cserkesz és a muszka, hat statista képeben, ezenkívül két tiszt is összeverekedik, elesett tehát $6 + 2 = 8$. Mír a második felvonásban kettő föltámad. Ott a hercegnél van egy gazember is, Orfó, ez elvenné a leányt és a fővezérséget s megölné az apát; de a kis Samilü el, mint a herceg titkárja, meghallja és elárulja. Orfó haragszik és verekedhetnék, kap ott valahol egy szerencsétlen tisztet és levágja. Én nem tudom, hogy, egyszerűen csak ott van Samil is; bolond, de azért neki van legtöbb esze, elszökteti a láát, de az éhettelet megint elfogja, elviszik Orfóhoz. Levágják az ügyetlent, de nincs hóhér . . . ez az enyedi pedig nem volt a színházban. Samil ajánlkozik, eléveszi a bárdot . . . s levágja Orfót. . . Rettenetes kiáltások közt a függöny le-gördül, szinte agyon vágott egy cserkeszt. A ki jobban elmondja, annak adom a — darab dícsőségét. Ez volt a darab, és mi folségesen mulattunk. Szerepét legutóbb szavalattal mondta a sugó. A czimszerepet játszóta a főcznök, tragicum volt a közönség. „Békési tehetőség színész, tehetőségtelen író“ — ez a bírálat. A „Napkelet“ közeli számban látjuk, hogy városunkat azzal róják meg, hogy ülnek a férfiak, állnak előadások alatt a nők; ez csak egy emberrel történt, e férfi városunk „ashamed“-je, és utána itélni nem akarunk. Mi mindig udvariasak voltunk társaskörünkben, s reméljük olyanoknak lenni jövőben is. Ennyivel Enyed ismert loyaltásának tartozott a . . .

A széki ev. ref. egyházvidékből. — Pujon. A népiszkolai és erkölcsi élet mezején feltűnő bármely haladási mozzanat, készséggel közlötven e hírlap hasábjain: édes örömmel adom át a nyilvánosságnak, — a pujoni ev. ref. t. pap felszólítása következtében, — azon követésre méltó áldozatkészséget, miszerint sz.-gothárdi haszonbérli t. Hegedű Sándor ur, a pujoni elhanyagolt ev. ref. iskola jobb karba állíthatása ösztönöztől vezetett, azon nemes ajánlatot tette, hogy míg Isten életét megtartja, évenként, nevezett iskolabeli legkitűnőbb szorgalmu tanulóknak, egy nőtény-bárányt fog ösztöndíjjal ajándékozni.

Népiszkolánk, a nemzeti felvirágzás tényezői lévén, azokat ápolni szent kötelesség. T. H. S. ur e végre azon utat választotta, mely a haladók teszte legbiztosabban hozhat vissza élet-jelenséget. Tanuljuk el e hatásos gyógyszer, népiszkolánk alakítására minél nagyobb mértékben használni. Ily úton biztosabban célhoz jutunk, mintha kényszerítő rendszerhez nyulunk; miután tapasztaltam már, hogy az egyházi és polgári hatóságnak e tárgybéli hatás rendszabályai, a helységi előjárók bűnös hanyagsága miatt, s szinte mindenütt teljesíttelen maradnak. A tanulatlan népet haszonvágy vezeti ön-

java keresésére is. Kisértsük meg tehát e hatalmas rugó alkalmazásával pusztán álló népiszkolánkban, kamatoztatni nemzetiségünk sok veszendő tökéit. A kísérlet csak kedvező eredményt mutathat, és azon megnyugtató öntudatot, mely kötelességeink hű teljesítésének következtése.

Nevezett t. haszonbérli ur, látva másfelől azt is, hogy a vallásosélet virágzó életfáján, mely veszélyesen kezdett rágódni közelebbi időkben az erkölcsatlenség kártékony férge; ennek kiirthatását következő recepttel próbálja megkísérteni, egy éves üsző-borjút juttat ki jutalmul, a pujoni bármely nemzet vagy vallásbeli, 12—20 évek közötti oly ifjunak, ki legerényesebb s legjobb erkölcsének fog találtatni.

A napoként mindinkább terjedő erkölcsatlenség gatlásáról gondoskodni, valóban égető szükségé vált. Több módok között ily jutalmak kitűzése, bizonyosan nem fog az utolsók közé tartozni.

Kövesse t. H. T. urnak a nemzetiség és vallásosság oltárára feltett mindkét rendbeli áldozatot ohajtott siker, s éltesse az ég soká, hogy láthassa meg a termékeny földbe elvetett magnak felvirulását.

Szék, az egyházvidékek első rangu egyháza lévén, említést érdemel annyiban, hogy e magas hegyei közé szorult város, egyszerű patriarchalis életet él, hová a külvilág romlottsága még át nem szivárogva, a vallás iránti pietas polgárai közt még fennáll. Vallásos érzületének biznysága aug. 24-ke, mely napot évenként háromszori templomba-menéssel, imádkozással, böjtöl és minden munkától megszünnéssel szokott megülni mind a négy vallásos felekezet, a városunkon is vérvnyomokat hagyott tatárjárás borzasztó emlékére.

Ez innepélyt a memóriálék szerint azon jámborok rendezék, kik a tatár fogságból kiszabadulának, s azóta e nap minden évben vallásos kegyelettel s igen nagy buzgósággal tartatik meg.

Az idén kétszeres innep volt e nap, meny nyílen császárné ő felsége szerencsés szülése, és cs. kir. koronaherceg születéséért s annak hosszas életeért hálaima bocsátottat a mindek urához, számos hallgatóság jelenlétében.

Mihály Endre.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

* Erdélyi új kormányzója, Lichtenstein Frigyes herceg ő magassága, mint a hivatalos lapban olvassuk, fényes hivatali látást elfogadandó, már beérkezett országunkba. Temesvár felől jöve, f. h. 18-kán érkezett a határszélhez, a hol tiszteletteljes fogadására a szárvárosi cs. kir. megyefőnök, a dévai cs. k. kerületifőnök, a cs. k. esendőörök őrnagy és a cs. k. szárvyvezér elibesiettek. A határszélnél diszkapu volt felállítva, ekíve ő felsége arczképével, s körülseregelve a környékbeli községi lakók által, a kik ő magasságának hódolattat kívántak kifejezni. Dobrán szintén diszkapu volt felállítva, ugy szinten tovább Lapusnyak, Lesnek és Maros-Némety helységeknek, a hol mindennel tisztelettel várták a községi előjárók ő magassága jöttét. A beérkezés Dévára 12 óra körül történt, s a fogadás a legün-

Rendkívül kedvetlen voltam. Érzém, hogy gyötrelmemet részben hiuság, és önzés okozák; érzém, miképp azáltal, hogy e jelentéktelen emberek véleményére súlyt fektetek, bevallott elveimet hazudtolom, és az általam mindig kárhoztatott társadalmi előítéleteknek hódolok. . .

Ez okoskodás eredménye az lön, hogy előgedetlen levék enmagammal, eltiportnak érzém magamat, hogy oly jelentéktelen emberek ítéletének vagyok kitéve, és bosszúságom még egy fokkal hágott.

Emma nyájassága is terhemre volt, sértett. Én abban csak tettetést láttam.

— Minek valók e hízlegések? — mondtam mogorván.

Emma megütődve tekintte reám.

— Talán azt bámulod, hogy mézes szavaid nem tesznek ujjlag bolondd? — riadék reá ingerülten.

— Nem értelek Leo! — viszonzá remegve.

— Ön egyáltalán sohase ért engemet.

— Most már nagyon is értelek, mert forrón szeretlek, és . . .

— Az ön szerelme! És ki hisz abba? — vágás szavaiba. — Ha hallaná, mint vélekednek felőlünk e kisvárosiak, kiket eddig egyetlen szóra se méltattam, s kik ma vagy holnap ujjal fognak reánk mutatni. . .

— Ez bánt tehát, ez hidegite el ismét! nek több ez általad lenézett emberek véleménye, mint nőd szerelme. . . Én megvetem őket. Mit nekem a világ, ha te szeretsz, mert lelkiismeretem tiszta, nyugott.

Annyi büszkeség, és önérzet ömölt el egész valóján, így igy beszélt, hogy perczig felsőbb-séget vivott ki felettem, és én némán bámultam ez előttem oly rejtélyes nőre.

A csöndet ismét ő szakította meg. Összekulcsolt kezekkel, esdő tekintettel egészen átalakulva közeledett felém, halkan mondva:

Távozunk innen; én félek, hogy itt elvesztem szerelmedet.

E szavak nem hogy engesztelőleg hatottak volna reám, hanem az iméntiek benyomását elenyészeltetve, keserűséggel töltötték el szívemet. Ugy tetszett nekem, hogy ha távoznám, azáltal csak még inkább megerősíteném az embereket felőlemi véleményükben, és ezáltal számomra árnyékát a szabadságnak.

— Ne légy igaztalan Leo! Jól tudod, nekem nem volt akaratom, csak a tied.

— Nem, te szabadságomat nem korlátoztad soha! — De hát mi az, mikor azt kívánod, hogy rejtekbe! rejtekbe meneküljek az emberek elől miattad. Nem több-e ez a rabságnál, nem annyit tesz-e, mintha elevenen el lennék temetve?

— Tévedtem, nagyon tévedtem, — szölt Emma, mint látszott, fájdalomtól megtört hangon, — azt hívtam, hogy még boldoggá tehetlek.

Hű, örök szerelem által reméltem bizalmadat megnyerni, és e perczig azon édes csalódásban éltem, hogy szükségem, odaengedő szerelmem, imám, könyeim végre meggyőzték a felől, hogy méltó vagyok szerelmedre, és ime lapaszkodnom kell, hogy ez mind csak hozzá ragaszkodó szívem ábrándja volt, hogy a kételey kebledből nem halt ki, csak szunyadt az oly szép, a felejtethetetlen küsz mulban.

Minden szava, minden tekintete a mondatok valóságáról látszott tanuskodni, és nem té-

veszté el a — talán kiszámított — hatást reám. Eszembe jutottak az emberektől távol, magányban töltött boldog napok is, és tompa hangon mondtam:

— Távozunk innen, menjünk ismét brieneci magányunkba.

Emma nyakamba borult.

— Köszönöm, köszönöm Leo. Ott ismét boldogok leszünk.

Nem volt rajta nyoma se észrevehető a fájdalomnak, mi perczek előbb egész valóján elomlott.

Önkénytelenül eszembe jutának egy nagy író szavai: „mérhetlen a nő szerelme, kiapaszthatatlan türelme. A szenvedés még lelkesíti, még több erőt ad neki, és mártír-koszorújában több örömet lel, mint az első szerelmi csókban.“

XXIII.

Gyűlöltem eme csak megvetésre méltó önző világot, és kárhoztattam magamat azon szenvedéseimért, miket Emmának okoztam a nélkül, hogy ő arra nekem a legkisebb okot is szolgáltatva volna.

E nő egész magaviseletét hideg bírálat alá vettem, és be kelle vallanom, hogy semmi vádat nem emelhetek ellene. Ő akkor látszott legboldogabb lenni, ha valamit értem tehetett. Soha semmi igénye nem volt, semmi követeléssel nem lépett előm. Ha igaztalan is valék irányában, akkor se békétlenkedett, nem panaszkodott.

És mégis napról-napra mindinkább kétkedni kezdék benne. Rabnak éreztem magamat, féltékeny levék, de nem annyira szerelemből, mint inkább önösségből félve, hogy ballépésnek szégyene engem is el fogna tiporni.

Rettegtem minden embertől. Gyanakvó tekintettel kísérttem minden lépését. Ez nem sokára annyira ment, hogy kép-

zetem is jatkát ize velem. Otthon nem lelek nyugtat, és ha távoztam hazunna, azonnal a legtarkább, nyugtalanító regényeket szövé izgult képzelmem Emma, és Tarnayról.

Általva családómat, órákra szabadon lélekzék ugyan, de egyszersmind egyhangu, mogorva, durcász levék.

Emma minden szeszélyemet békén tűrte, sőt még több figyelemmel volt irántam.

Ez sértett, majd azon gondolatra vezetett, hogy nekik bűnösnek kell lennie, és önmegadása, türelme nem szerelmének leli öndokát, hanem büntetésében.

Mikor az ember ennyire jut, a lélekbuvár véleménye szerint, már ki van hülve szíve, elhalt szerelmének utolsó szikrája is.

Csalódnak.

Megalázottnak éreztem magamat ő általa, és mégis úgy ohajtottam volna, hogy egyedül magamat vádolhasam a kételeyért, és a multban nem lelve támpontot gyanura, kimondhasam a bűnöst enfejemre, tőle pedig méltatlankodásomért térdem álla bocsánatot kérhessek.

Kétségbeesett azon gondolát, hogy az irántai bizalom mindinkább enyészik el kebledből, és előbb-utóbb szakítanom kell, pedig én szeretni ohajtam őt, örökké szeretni. . .

Eközben a legvalószínűlebb kohlmanynok keringtek felőlem.

Egy napon olyasmint hallék, mintha Emma se lenne közönyös egykori imádója iránt.

Előttém egészen ismeretlen emberek mellett elhaladva, félhangon tevék e megjegyzést.

E percz óta meg voltam semmisítve, hitemnek utolsó szikrája is elhamvadt, én mindenne képesnek hittem nőmet.

(Folytatjuk.)

népélyes volt, általános részvétellel. Ő magassága a papság, cs. kir. hivatalnokok és községi-elöljáróság tisztelgését kegyteljesen viszonozta, ez utóbbi testületnek magyar nyelven felelvén. Az ut. d. u. 3 órákor folytatott. Piskinél, a szésvárosi kerület határszélén, a vidéki föld-birtokos nemesség, a kerületi főnök a községi elöljárók élén, s Szésváros határszélén a tanács élén a polgármester fogadta ő magasságát, a ki erre bevonult a megye-városba. A fogadás itten egyszerű s este 9 órákor faklyásmenettel és innepélyes ének által lön kifejezve a hódolat. További tudósítással, ő magasságának Szébenbe való megérkezésétől, jövő számunkban remélünk szolgálhatni.

* Lembergől h. hó 7-kén hetven gyermek, a kiknek atyjai az áladalom megkötés-miatti vétségért börtönre ítéltettek, a koronaörökös ő cs. k. fenségéhez atyjok részére eszközölendő kegyelemért távirat útján folyamodott.

* Margit Főherceggasszony ő cs. k. fensége szept. 15. és 16-ka közti éjjel, Monzában az Urban megboldogult, minek következtében legfelsőbb rendeletre 17-kétől kezdve hat héten keresztül udvari gyász tartatik.

* Ő cs. k. Fensége Albrecht, Magyarország Főkirályának, közlelbről tett magyarországi körúti alkalmával N.-Kőröson a ref. főgymnasium tanári karát is fogadván, a tanárokkal huzamos ideig értekezett az iskola állapotáról, s Arany Jánosnak azon hő ohaját kegyeskedett kifejezni, hogy az ország által innepelt műveivel az irodalmat továbbra is gazdagítsa.

— Helmreich Jakab vivóintézte a Ti-vóiban megnyit. Az erélyes vivómester déli 11—1-gig viót, délután 4—5-gig kardcékkeit ad. E közörrákon tanuló 3 ft díjt fizet. Kik tudják, hogy csak erős testben lakik erős lélek, sietni fognak részt venni apáink e harcias játékában.

— Közlelbről egy nagyfontosságú miniszteri rendelet küldött az itteni kerületi-hatóságához, melyben a magas kormány által initiativa tétetik egy városunkban felállítandó takarékpénztár iránt. E célért az itteni iparkamara már huzamos idő óta küzd sikertelenül; annyival öröndetesebb a magas kormánynak e részben éppen oly üdvös, mint méltányos előgondoskodása. Az érdekes kérdés felett az iparkamara részéről előleges tanácskozások vannak folyamatban.

— Az ásványos víz városunkban, melyről közlelbről lapunk említett tett, minőségileg már vegyontva van, s következő alkalmások lőnek benne fölfedezve: chlormész (chlorcalcium) konyha-só (chlornatrum), keserű-só (sulphas magnesiae), csoda-só (sulphas natri) és kénhydrogengáz.

— A Gírókúti által szerkesztett Erdélyi napár részére annak kiadója Stein János itteni könyvnyomó intézetében igen szépen állította ki a forgalomba jövőndő ércpénzek lenyomatát, miáltal a napár érdeke még az igért minőségén felül is emelve lesz; ugyan a napárban hű könyvnyomtatás közreadva lesz az itteni plebánia új tornya.

* Chinában a váltópénzt apró bronzdarabok képezik, melyek a közepén átfúrtak, zsinagré fűzetnek. Ezer darab azokból, a mi pénzünk szerint, körülbelül negyven ezüst garast tesz szb.

* Tóth Soma, a pesti nemzeti színház tagja, mint írják, egy új palotás magyar táncot szerzett, s miután a minap még egy új magyar tánc megalapításáról olvastunk valamelyik lapban, kilátásunk van, hogy az afele reszkető dolkákat ismét kisorozandják nemzeti táncaink.

I. Közlemény. *)

A Kolozsvárt állítandó ipartanoda alapjáoz aláírtak urbrói kötelezvényben: Dietrich Samuel 600 pforintot, Biasini Domokos 400, Kövály László 100, Korbuly Gergely 500, Ifj. Tauffer Ferencz 100, Korbuly Bogdán 200, Folly Mihály 200, Kiss Móríc 200, Wagner Frigyes 100, Gáman Zsigmond 50, Eisenberger Lipót 100, Fröhlich Frigyes és Vilmos 200, Zsigmond Elek 400, Akoncz János 100. Összesen 3250. pft.

*) A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarától nyitott aláírások fölül a közléseket megkezdjük, s koronként folytatni fogjuk. Szerk.

KÜLFÖLD.

Oroszország. — A császári sereg szemle Lengyelországban rendkívül fényes lesz, s politikai jellemére nézve is jelentékenynek ígérkezik. Varsóban örömteljes feszültséggel néznek a császár jövőtele elé és már is rendkívüli módon foglalkodnak az elfogadására való előkészületekkel. Nagyszámu idegen magas vendégeket várnak, mivel Varsónak minden császári palotáiban és sok magánházakban is készíttik a szállásokat. Az orosz katonai ünnepeken majd nem valamennyi európai had-

sereg képviselve lesz. A porosz herceg megérkezése f. hó 25-re van jelentve. E-gész bizonyossággal erősítik, hogy Vilmos ausztriai főhg. fényes kísérettel Varsóba menend. A hadsereg, mely a városi táborban gyűlend egybe, minden eset-re igen tekintélyes lesz, de korántsem oly nagy, hogy igazolva lenne áltál azon sok ijedezés, mely havak óta e seregsz-pontosítással együtt járt. Fegyvergyakorlat az egész, mint Ausztria, s Poroszországban is szokott több ponton előfordulni, mint ez van most is Hannoverában a 10-ik német szövetségi hadtestnél, s mint Franciaország ily hadgyakorlatot rendszeren tartani szokott Chalonsnál.

— Tiflis, aug. 17. (Az oroszok győzelmé). A francia „Moniteur” írja: Az oroszok viszont győzelmet vívtak a hegylakók fölött. Jeddakimoffalt, az orosz hadsereg balszárnyának parancsnoka, Dargó-Vedeni, Samil székhelye közelébe nyomult, a hegyek közt két igen fontos szoros birtokának biztosítása végett két erő építéséhez kezdettek. Samil e hó első napjaiban maga személyesen egy diversiót kísért meg, 13,000 lovas élén, Wlodikawkasba. Mikésinka tábornok, ki 2400 kozákkal és néhány álggyuval Wladikawkasból kinyomult, Samilt a várostól 14 verstnyire aug. 11-kén este 7 órákor meg-lepte, s lovasságát megfutamtatta. Egy csomó fegyver, és Samil sátora is az oroszok kezébe jutott.

Anglia. — Oroszországnak a Földközi-tengeren lába megvetését még csupán a „Chronicle” tárgyalja némi fontossággal. Hol volt kormányunk szeme, — kiált fel, — hogy Oroszország áltál annyira rászédethette magát? Malmesbury lordnak e pontra megfelelnie kell, s kétségkí-vül, mihelyt a parlament összeül, illő ke-resztüztbe veendik. Az Oroszország és Szárdínia között éppen most kötött üzleti szerződés jelentőségét nem lehet tulozni. Oroszország évenkénti 4,000,000 frankon vette ki hasznóbérbe, még pedig 22 évre ama pompás elővárművet, melyet Villafranca városnak neveznek, téres, jól védett révével együtt, mely 30 sorhajót fogadhat magába, mely Franciaországtól 10, Nizzától 2 mérföldre fekszik, azon kedvező hadállással bir, hogy egy kis Szebasztopollá válhatik a Földközi-tengeren. Helena nagy-hgnőnek ott mulatása és is-mételt látogatása most érthető. A szárdíniaiak mosolyognak az örömtől azon gon-dolatra, hogy egy orosz hajóhad lesz min-dig kezők alatt, mely őket kellemetlen szomszédok ellen védelmezi, s mindenekelőtt ujjong a Kremlin, hogy Oroszország oly támpontot nyert azalatt operatioi számára Syriában, Görögországban és a Levántéban, melyet Sztambulban lehet összehason-lítani, a mig Europa aronyos fejedelem-ségek, montenegróiak és más ostobaságok miatt egymással civakodott.

— Londoni levelezések szerint lord Derby e perczen a választási re-formra vonatkozólag egy törvényt ké-szít elő, s e bill tervével annyira előhaladt volna, hogy már is a parlamentnek no-venemberben leendő összehívására gondol. Azonban csak előterjesztési szándékozik e tervet, s utána a házat tüstént ismét elna-polni, hogy tagjainak ismét idejök legyen ama törvényjavaslatot minden oldalról meg-hányjni. A választási jog nagyobb kiterje-dést nyerne, mint ohajtták, s remélik. — A whigek nem mertek a választási rend-szerhez fogni, mint a mely saját művök volt. A torykat nem köti ily tekintet. Különben is a toryk csak ily radicalis rend-szabályokkal remélhetnek tartós életet.

Franciaország. — A spanyol del-nők szerencsésen hányják lépes vesszeiket, egymásra fogják a császármadarakat. Így jön Malakoff hg. megfogva, s mint legújabbban írják Canrobert tábornagy is egy spanyol hölgygel jár jegyben, a császárné egyik régi barátánéjával. A meny-asszony Sotó-Mayor hercegnő, egyik legrégibb spanyol nemes családból.

— A cochinchinai fejedelem föl-

tétlenül tagadó választ adván a francia kormány azon követelésére, miszerint ad-na elégtételt több francziák megöléséért, s nyújtana kezességet azok biztossága iránt, kik jövőre vallási érdekekben, oda merészel-nének menni. — Franciaország nagy te-vékenységgel folytatja a tervezett expedi-tóra való előkészületeket.

— Párisban azon hír szárnyalt, hogy a török kormány Franciaországtól egy pénzügyi fő, s három al-ügyelőt kért a török számvévisi ügy szervezése végett, s hogy Franciaország kedvező választ adott ezen kérelemre.

— A „Patrie” ujra nem tartja való-színűtlennek, hogy a kormány az algiri kikötőket szabadkikötőknek fogja nyilvánítani. Ezen tudósítás Párisban nagy sensatiót gerjeszt. A védkereskedelmi-rendszer ba-rátai már is iszonyuan tüzelnek, s miután ezeknek még folyást nagy a befolyásuk, ennélfogva a „Patrie” ujabb állítása daczá-ra is nagyon kételkedhetni benne, vajjon Napoleon herceg keresztlül vihetendi-e szándékát. A császár ugyan általában a sza-bad kereskedelmi rendszert pártolja, mely-nek egyszer már engedményeket akart ten-ni; azonban annak ellenei passiv ellentál-lásokkal meg tudták akasztani ama refor-mokat, s befolyásuk még most is annál ha-tályosb, miután a császár tanácsosainak legnagyobb része áltál támogattnak, kik szintén ellenzik ez ujításokat.

A párisi protestánsok kérvényt nyújtottak be a cultusminiszteriumhoz egy új templomnak a sz.-Lázár utcán meg-nyithatása iránt. A miniszterium megtagad-ta az engedélyt, mire a consistorium egy-begyült s emlékiratot szerkesztett a minisz-terhez. A cultus és oktatásügyi miniszter erre kijelenté, hogy a kormány nem ki-vánja a protestánsok szaporodását Párisban; ő azonban ez ügyben a consistorium elnö-kével fog értekezni. A consistorium elnöke Guizot, ki azonnal a miniszterhez ment. Rouland ur kifejté előtte a kormány szán-dékait, de Guizotot nem bír meggyőzni arról, hogy a protestánsoknak templomuk megnyitására a kormány külön engedé-lyre lenne szükségük, mely nyilatkozat mindenestre következetlenség a consis-torium engedély-kérése ellenében. Az ügy most a császár elé van terjesztve; mialatt a protestánsok előkészületeket tesznek tem-plomuk megnyitására.

A Poitiersben történt befogatáso-kat illetőleg írják, miszerint a gr. Cham-bordhoz intézett és bizonyos számu mun-dás által aláírt levél másolata egyik munkás zsebéből kiesett s azt egy rendőrgyűnk fölvette. Az ennek folytán tett vizsgálat-ból kiderült, hogy azon levél szerzője Cur-zon, egy igen tisztességes ember, 14 gyer-mek atya s a legitimizált-párt egyik előke-lőbbike. Egyszersmind értésül esett, hogy Maille 2—3 munkás kíséretében azon le-velet Frankfurtban valóban átadta s vissza-terve ama fölirat aláíróit egybehívá, kife-jezvén nekik a gróf köszönetét, ki külön-ben ajánlataikat nem kívánja használni. A rendőrtörvényszéki tárgyalások elkezdőd-tek; azonban remélik, hogy az illetők el-len nem fogják a törvényt egész szigorát (deportatiót) foganatosítani.

Olaszország. — Nincs kétség töb-bé — mond az „O. D. P.” — hogy Orosz-ország elérte régóta sóvárgott célját: egy tengeri állomást birhatni a Középten-geren. Igaz, hogy csak az orosz gőzhajó-társaság szerezte meg a villafrancai kikötőt, de nem titok többé, hogy ezen társaság mögött maga az orosz kormány áll. Annál aggasztóbb pedig e kikötő orosz kézbe jutása, mivel az már természeti fe-kénél fogva egyikévé van rendeltetve a kö-zéptengeri legerősebb hadikikötőknek, mig kereskedelmi célokra teljességgel nem al-kalmas fekvésű. Hogy Oroszország éppen e kikötőre vágyott, eléggé jellemző s nagyon is megfogható; hogy pedig Szár-dínia ezen kikötőt eladta s hogy Fran-cziaország ez üzletet helyben hagyta, az je-lenkorunk politikájának oly nehéz megol-dásu talányai közé tartozik. Szárdíniának,

mely különben oly büszke nagyhatalmi igé-nyeket ápol magában, magának kellett vol-na a villafrancai derék állomást már ré-gen hasznosítani; Franciaországnak pedig, mely a maga hatalmi állásáról a Középten-geren oly aggódón, oly féltékenyül gon-doskodó, elő-ovatos politika mellett joga lesz vala meg nem engedni, hogy alig 3 órányira a maga határától egy orosz ten-geri állomás alapuljon. Egy katonai toll az „A. Allg. Z.”-ban kiemeli ezen állomás ha-di jelentőségét. Villafranca, minden oldal-on tökéletesen védett és megtámadhatlan, az öbölbei bemenet oly keskeny, hogy legfeljebb három nagyobbbbzteri hadihajó hatolhat be, s ez egészen természetes me-denczében a víz a legnagyobb hadihajók befogadására is elégséges mélységű. Az ebbeli politikának rejtélye előbb-utóbb megoldást talál, de a megoldás igen köny-nyen épp azoknak szerezhet kellemetlen meglepetést, a kik a csomót kötötték. Mind ezt megfontolva, a nélkül, hogy még An-gliára is gondolnánk, daczára a leghatáro-zottabb tudósításoknak, még mind nem va-gyunk képesek ez annyira megfoghatat-lan politikai adásvevisi ügy bevégezésében hinni.

— Nápoly, szept. 4. A trónörökös herceg házassága, ausztriai császárné Ő Felsége egyik nővérével a jövő jan. 12-én menend végbe. — A „Piccolo Corriere d' Italia”-nak Cataniából, augusztus 28-káról a vámgazgatáshoz intézett, következő bi-zalmas levelet közli: „Uram! A király kor-mánya értesült, hogy Angolországban kis gyújtó-gránátok gyártattak, kis üvegekkel borított gyümölcs alakjában. Ezen gyümöl-csök, mint becsinált gyümölcs, skatulyák-ban vannak. Az is tudomásra jutott, hogy egy csomó skatulya indult el egy vitorlás-hajón Maltába, s az F. nevű menekülthöz utasított. Ez azokat kis járműveken ő felsége államaiba fogja küldeni. Ön meg lehet győződve, hogy ezen, London for-radalmi műhelyeiből kikerült emberölő sze-rek a közcsend megzavarása végett komoly merényletekre szánják. A midőn sietek önt erről bizalmasan értesíteni, kérem, pa-rancsolja meg ön a legszigorubb figyetmel az ön kerületébe tartozó vámhivatalok-nak, hogy ezen borzasztó gyilkolászerek behozatala, melyek a pokoli lázadási szel-lem által a társadalom veszedelmére készí-tettek, megakadályoztassék. Palermo, aug. 18. 1858. Mortillaro marquese, főigazgató. — Az „Ind. belge”-nek Marseilleből szept. 11-ke estéről távirják: Ma érkezett nápo-lyi levelek azt állítják, hogy Francia- és Angolország tudatták anápolyi kormány-nal azon végleges feltételeket, melyek alatt a diplomai viszonyok helyreállításába egyeznek. Ezen újságot, a levelek szerint, mindenütt hitték Nápolyban a postahajó el-indultakor; sőt részleteket is beszéltek. A nápolyi miniszterium megváltozásának híre elterjedt volt, s ezt örömmel vették; meg-valósulása azonban kétes vala.

Törökország. — Az utolsó minisz-ter krisisre nézve érdekes részleteket ve-szünk. A tudósítások mind megegyeznek abban, hogy a szultán ezuttal rendkívüli erélylyel lépett föl. A nagy audientian szem-rehányásokkal halmozta el a pasákat, hogy vele nem közölték a dolgok valódi állását, a mit nekik éppen nem köszön meg, és ke-ményen szívükre kötö, hogy legszentebb kötelességüknek tartás nek a tiszta igaz-ságot előterjesztetni. Kijelenté nekik, hogy sokan közülök teljes kegyvesztését érde-melték ki, s habár keleten kiment is a szo-kásból, azért még most is elérheti ahúnos fejét a bíró ítélete, bármily magas állasu legyen is az. Szemükre hányta a kegyvesz-tetteknek az ő pazarlásait, s aztán méltósággal hozzátéve, miszerint tudva van előtte, hogy létezik egy párt, mely őt fél-re akarná tolni, testvérét Abdul Azist a trónra ültetni. De ezen szándékuk nem fog sikerülni, s őt nem fogják egy könnyen megfojtani. Ne feledjék el az ő ellenei, hogy ő II. Szolimán, II. Mohamed unokája és II. Mahmudnak fia. Az Abdul Azis javára ko-holt összeesküvés, igen komolynak festik,

s az összeesküvők már annyira mentek volna, miszerint több követ kényszerítve látta magát kijelenteni az ismeretes vezéreknek, hogy kormányaik Abdul Azist soha se fogják elismerni, ha erőszakos törvénytelen uton jutna a trónra. A takarékoság elve minden felé helyet kezd foglalni. A pasák mind beleegyeztek, hogy egy bavi fizetésükről lemondanak. A palotaszállítók adósságainak leszállítása rendes folyamatot vesz. Oly tárgyakat találtak, melyek a palotának 180,000 piasterrel voltak becsálva, és melyek értékét az eredeti szállítók 8000-re tették. A igazságügyminiszter, s még 4 főhivatalnok az öt szultán, Adile, Fatme, Refie, Gemile és Munire intendánsaivá neveztettek.

Mint az „Ind.“-nak Sztambulból írják: a török fővárosban azt hiszik, hogy a szultánok dőre tékozlásai nem okául, hanem csak ürügyül szolgáltak a szultán sógora és vejei kegyvesztésének. A török fővárosban azon nem alaptalan észrevételt teszik, hogy a szultánok férjeit lehetetlen azok költségeiért felelősekké tenni, miután azoknak az egész dologba szólójuk sincs, a szultán maga határozza meg az azok költségét, s maga nevezvén ki intendánsait.

Németország. — A poroszok hinni s remélni szeretnék a regességi kérdésben, hogy a jelenlegi provisorium október 23-án túl folytatni nem fog. Ez állítás ellen más oldalról beszélnek, hogy a király kijelenté: miszerint kötelessége ama helyen, melyet számára Isten kijelölt, mindaddig állandóan megmaradni, míg el nem szólítják. Önkényes lemondás ellenszempontja lenne az isteni akarral. — A király teljes meggyógyulhatását sokan kétségbe vonják.

— Poroszországban a regens-

ség kérdése egy lépést haladt előre. Először is, miszerint az alkotmánynak a regensségre vonatkozó 56. cikkelye egészen talál a jelen helyzetre. Következésképpen a kamarának a jövő októberre leendő összehívását komolyan vitatják. A legfelsőbb határozat azonban még nem történt meg. Minden a király döntvényétől függ. A provisorium folytatása azonban nem bír kilitással, s azt hiszik, a nélkül azonban, hogy bizonyossággal jósolhatnák, miszerint a király az alkotmány értelmében meggyőzését adja.

Közelebbi napokban minden württembergi vagy sváb száj, s a németországi sajtó egy része is tele volt azon hírrel, hogy a württembergi öreg király a katólikus vallásra áment, vagy hogy ily célból utban van Olaszországba. S mi több e hírhez a királyság némely vidékén azon erősítés is járult, miszerint szándék Ausztriát őrsergeket vinni be az országba (!) s valamennyi protestáns svábot erőszakkal téríteni át a kath. vallásra. Bizonyos, hogy a szigorú protestáns irányú papság, mely a concordatum miatt duzzog, sokat tett imez ábrándos hírek elterjedésére. A király rendkívül fel volt háborodva e változó hírek hallatára, s hivatalos közlöny útján azt megczáfoltatni rendelte.

Spanyolország. — Malagában nagy előkészületeket tesznek az afrikai riffi-barbárok elleni hadjáratra. Beszélnek egy jelentékeny csapatestről, és számos hadihajó felszereléséről. Malaga lesz ez expedíció kiindulási — és központja. Hírszerint a spanyol és francia kormányok ez expedícióra nézve teljesen egyetértenek, s a hadműveletek jövő tavasszal fognak megkezdetni.

— E pillanatban a „beteg ember“ s azon éjszakai mű-orvos, a ki e beteg gyógyítására, vagy tisztességes eltakarítására hiszi magát hivatottnak, vonják magokra a közfigyelmet. Ezen utóbbi hatalmas műtet vitt véghez legújabbban a cserkesznép; nagyszerű hadgyakorlatot készít Lengyelországban, s kikötött haszonbérlet ki Szardíniában, kényelmes állomásul béke idején kereskedelmi, háboru idején hadihajói számára sat. Az első pedig, a kinek igen sok oka van betegnek lenni, többi közt az is, hogy „Asszony népen“ lakik, egy igen erős s egészség-fogyasztó területen, — egész emberkedéssel folytatja a házi reformatiót, hol e pillanatban a konyhacon-tól, s háztartási budgetek állanak első sorban. Ismét egy rendeletet várnak, mely a főmáltásoknak nem csak fizetését, hanem költségeit is megszabja, például megtiltja a tulságos háremi cselédséget, a drága és gyémánttal ékített csibukokat; — két lovas hintóba ülni csak nagyság című hivatalnoknak lesz megengedve, a többi érje be egy lóval. Az utóbbi napokban ismét valami 100 kocsis lón elbocsátva a nagyur szolgálatából, s a szultánleányokéból egy sereg cseléd. Majd a kontörsre is rákerül a sor, ki milyent, s mi drágát viseljen, mint a középkorban hivatalosan szokták volt meghatározni.

Ohajtandó, nehogy Riza pasa az ő jóakaratu buzgóságában túlszökjék a lovon a helyett, hogy annak hátát megülje. Olyan tén megszoritások, miket másoknak parancs szerint kell teljesíteniük mérőzsinór és vonalozó után, ritkán ígérnek tartósságot és semmi se veszélyesebb kormányrendeletekre nézve, mint a tulzás, erőltetés. Riza pasa a hűrnak igen erős megfeszítése

által könnyen túllőhet a célon, s mindent elronthat. Legnagyobb baj az a sok báj, mely a szultánt asszony népe között oly ellentétállatlatul veszi körül, s míg a muszka ez a cserkesz férfiakat meghódítja: addig a török császárt, e gyenge akaratú Iszen árnyékát, a cserkesznök egyesített ereikkel nem sokára legyőzhetik. Hannibal ad portam!

— A „Gazzetta Piemontese“ kijelenti, miszerint Villafrancát illetőleg csak annyi igaz, hogy a piemonti kormány a régi bagnot élelmiszerrakhelyül átengedte, mint az amerikaiaknak több év előtt bizonyos helyiségeket Spezziaiban. — Az orosz megis kapott hát pontot, hol lábát jövőre megvetesse a Középtengeren.

— Párisi levelek sz. pétervári közleményekkel egyetértőleg jelentik, hogy II. Sándor császár Napoleon császár példája szerint elhatározta, Miklós és Mihály nagyhegeknek kiváló államásokat adni az államszolgálatban; Miklós nagyhg. a ki most is már a várnokügynek főfelügyelője, a birodalom minden katonai oktató-intézetének fejevé; Mihály nagyhg. pedig Lengyelország helytartójává fogva kinevezettni.

— Madridból, szept. 12-én táviratozzák: „A cortesgyűlés fel van osztatva. Az ujonnan választandó december 1-ére van egybehíva.“ A reactio hát le volna győzve.

— Az indiai lázadás még egyes pontokon fel-felgyulad, de azon hevesség nélkül, mely a mult téli iszony-jeleneteket előidézte.

Bécsi börze. — Szeptemb. 17-ikén. Erdélyi urbéri papir 82½. Magyar urbéri papir 83. Nemzeti kölcsön 83¾. Arany 6. (darabja 4 frt 45. kr) Ezüst 1.

Felelős a szerkesztésért BERDE ARON.

Urbérképtőlási tüke-utalványozás

A károlyfejevári cs. kir. megyei törv. után Sebesti Ádámnak elekesi, asszony népi, nagylaki birt. u. 1199 ft 38 kr. — Zudor Istvánnak diódi b. u. 7 ft 55½ kr. — Vass Kata öz. Kís Gergelynek csákyai, diódi birt. u. 4760 ft 18 kr. — Seethal János örökösének 10617 ft 28 kr. — Eördég István, János és Károly, Gyujtó Lajos, Károly és Kata s Bndó Róza és Károlynak mindenszent, vajasdi birt. u. 2310 ft 36 kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 23-ig. Tárgy. nap febr. 1-je d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Ferenczi József örökösének korpádi, meredgyői b. u. 9733 ft 24 kr. — dtdo m.-újfalvi, csomafalvi, szóteltki b. u. 3224 ft 20½ kr. — özvegy Rosnyai István Pelei Rózának ballai b. u. 197 ft 36 kr. — Lázár Sándor és Karácsony Kristóf és Károlynak magurái, bikalatti b. u. 1216 ft 1¾ kr urb. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 20-ig. Tárgy. nap jan. 18-ka d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Radák Istvánnak m.-ludasi, m.-dátosi, m.-bogáthi b. u. 10184 ft 50 kr. — dtdo disznajói, erdőszakálai, ratosnyai, dédai, füléházi, magyarói, ligeti, a.-répai birt. u. 2519 ft 53 kr. — b. Török Józsefnek sz.-mihálytelki birt. u. 1312 ft 30 kr. — harinai, s.-magyarósi b. u. 2497 ft 19 kr. — Wermescher Dani és Jánosnak oláh-topliczai, mesterházi birt. u. 5654 ft 27 kr. — öz. Vikol Simon és Vikol Kristófnak szeli-csei, m.-szilvási b. u. 17455 ft 15 kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 14-ig. Tárgyalási nap jan. 17-ke 1859 d. e. 9 órákor.

A dézsi cs. kir. megyei törv. után Wath Gergelyné Mártonfi Kátnak kaczkói, o-bogáthi, bábai, borkuti birt. u. 8119 ft 44 kr. — Wass Ágnes Nemes Józsefnének m.-bogáthi, k.- és n.-kristolci birt. u. 6875 ft 27 kr. — Petritor Gábornak rasnánfalvi b. u. 58 ft 23 kr. — b. if. Wesselényi Ferencnek bábai birt. u. 929 ft 52 kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 15-ig. Tárgy. nap jan. 15-ke 1859 d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Örménisan Jeremiának m.-sályi b. u. 733 ft 45 kr. — Kakusi Gábornak kakasi, tamásfalvi b. u. 2186 ft 35 kr. — gr. Kornis Albertnek velékri, cseteltki, katonai, k. újfalvi, m.-valkói, gesztvári birt. u. 16688 ft 49 kr. — Gál Péternek m.-kalyáni b. u. 1230 ft 18 kr. — Szentpáli Zsófia öz. Kakusi Józsefné örökösének m.-valkói b. u. 500 ft urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 14. ig. Tárgy. nap jan. 15. ke 1859 d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Pávai Sándor és Pávai Klára, Biró Imrénék diósi b. u. 249 ft 5 kr. — b. Kemény Simonnak vécsi, erdőszakálai, f.-idecsi, orosz, id.-palaki, m.-kövesdi, dédai, palotai b. u. 44994 ft 18 kr. — Szegei Sándornak pósi, szóteltki b. u. 473 ft 32 kr. — Rettegi Istvánnak tőltőri, losárdi, szóteltki, tőltalvi, f.-sz.-péteri b. u. 7747 ft 49½ kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 20-ig. Tárgy. nap jan. 19. ke 1859 d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után öz. gr. Kornis Eleknek tihói, balasházi birt. után 10427 ft 16 kr. — dtdo vármézei, kendermáli b. u. 9184 ft 13 kr. b. Józsika Samu, Lajos, János, Antonia és Józsefnak balasházi, banykai, cs.-gorbói, kalocsai, kendermezei, kettősmézei, pusztasz. mihályi b. u. 68333 ft 15 kr. — buzaí, czeleti, feketelaki b. u. 47957 ft 10 kr. — feleki, kailai, n.-sajói, s.-keresztúri, sárvári, s.-szentandrás b. u. 28600 ft 55 kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 8-ig. Tárgy. nap jan. 11-ke 1859 d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Boér Elek és Simonnak lövéri, felfalusi, m.-hudaki, m.-dádai, füléházi b. u. 5396 ft 54 kr. — alsó-répai b. u. 1950 ft 54 kr. — Kóblós Párkának mező-n.-csáni birt. u. 446 ft 41 kr. — Kabos Sándornak m.-gy.-monostori, o-bikali, ros-kai b. u. 2189 ft 55 kr. — Lendvay Józsefnak m.-k.- és f.-peterdi, berkeszi b. u. 4976 ft 53¾ kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 8-ig. Tárgy. nap jan. 11-ke 1859 d. e. 9 órákor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(524) (1—3)

Felhívás

belépésre a brassói általános nyugdíj-intézetbe.

Még csak október hó vége van az idénre alkalom a belépésre egy intézetbe, a melyben magának vagy másnak egy oly jövedőt alapíthatni, mely szükségét és elszegényedést nem ismer, egy oly intézetbe, a melynek naponta növekedő kiterjedése bizonyítja, mennyi elme-rekre talált gondolkodó emberek előtt.

S hol is lehetne aránylag kevesebb áldozattal nagyobb előnyöket szerezni, mint itt, hol lelkiismeretes kezelés mellett, minden jövedelmek arra fordíthatnak, hogy a szép emberi cél: „Egyesült erővel egymást kölcsönösen segíteni és szükség s nyomor-tól biztosítani.“ ellegyen érve? Mely hasonló intézetben képes, 1 forint 12 kr pp. csekély betétel által, épp oly gyorsan, mint sok százak feladása mellett, egy társulati jótékony-ságaiban részülni, a mely uzsorával fizeti vissza, mit neki adtak, s a melynél méltányosan, csak a betett összeg nagysága s minden egyes tagnak életkora szolgál arányul?

Január 1-től október végéig tart a felvételi idő. A ki ezen időszakot elmulasztja, egy egész évet s ezzel egy egész nyugdíj vesz el.

Az utolsó felvételi hónapok ez évben már is megkezdődtek. Siessenek azért a szülő, kiknek gyermekeik jövője szívóknak fekszik, siessenek minden házasfelek, kiknek életüknek egy-kori sorsa nem közömbös, siessenek végre mindenké, a ki önmagának jót akar, még a kijelölt

idő lefolyta előtt, a brassói általános nyugdíj-intézetbe egy oly összeggel, a melyet vagyoni állása megenged, belépni! Az elmulasztás egy-kori keserű bánalmat okozhat azon szerencsések látásán, a kik gazdagodni arattajdák, a mit gondoskodó szeretet elvetett számukra. Mert, ha szintén mindenkor és évenként is lehetséges az intézetbe belépni, mégis az egyszerű elmúlástól utánpótlótni többé nem lehet.

Azon tisztelt tagok is, kik az idej betételeikkel még hátrálékban vannak, ez alkalommal fölkeretnek azok befizetésével anyival inkább szietni, minthogy egy elhalasztása a befizetésnek október haván túl, egy egész nyugdíj-évtől fosztaná meg, mivel szabályszerűleg a betételek befizetésére a hosszú időszak január elejétől október végéig van meghatározva, a két, november és december hava pedig a sokféle számadásoknak kell hogy áldozva legyenek. Egy intézmény, mely mindenki érdekében áll, és a közös cél csak így elérhető.

Ezen nyugdíj intézet vezető-irodája van Brassóban Rossmarkt, 33. sz. Másutt lakók beállási szándokukat az alább megnevezett ügynök uraknál jelenthetik be s ott fizethetik le betételeiket; s hol pedig még nincsenek ügynökök, ott, ha jöhethet kereskedők vagy magánosok jelentkeznek s a megkívánandó föltételeknek magokat alávetik, ez állomásra a legnagyobb készséggel vétetnek föl.

Külföldi ügynök: Preidl Frigyes ur főügynök. Besztercen: Láni Ede ur. Bukaresten: Frank E. András ur. Botfalván: Horváth Péter ur. Erzsébetfalván: Péterfi József ur. Fejérvárit: Mágay C. M. ur. Feketealmon: Kueres György

ur. Fogarásban: Thümann Frigyes ur. Fiumében: Depáli J. ur. György-szent-miklóson: Kristoffy Antal ur. Gálton: Albrich Vilmos ur. Hermannon: Boltes Mihály ur. Höllevényen: Foith János ur. Hátzegen: Thelbis János ur. Ilyefalván: Séra László ur. Jassiban: Stenner G. Ágost ur. Kézdivásárhelyen: Kleber József ur. Krizban: Foris Márton ur. Kolozsvárt (üres) befizethetni a kereskedelmi és iparkamara szállásán Benedek urnál. Köhalomban: Nagelschmidt Ágost. Lekenczen: üres. Medgyesen: Fleischer János és fia uraknál. M.-Ujvárit: Grün Izrael ur. N-Enyeden: Szabó György. Prázmáron: Gross Lorenz ur. Pest-Budán: Melz Vilmos ur. Pozsonyban: Friese Adolf ur. Rozsnyón: Römer Károly ur. Segesvárt: Mischbacher Frigyes ur. Szászvároson: Leonhard Fr. József ur. Szászkeresztúron: Schuster M. Adolf ur. Szászsebesen: Binder Frigyes ur. Szász-Regenben: Wittstock Károly ur. Szebenben: Zúrner József ur. Szerethen (Bukovina) Figura A. ur. Szepsi-Fel-Dobojon: Bartha András ur. Szilágy-Somlyon: ifj. Lázár János ur. Sopronyban: Zúgn G. J. ur. főügynök. Torockón: Koronka Antal ur. Tordán: Scholtész Albert J. ur. Ujfaluban: Köpe János ur. Zalán: Séra Zsigmond ur.

(525)

Figyelmeztetés!

Molnár és Török, a tokaihegyben birtokosok, valódi tokai saját természetjénél borokból rak-tart állítottak Kolozsvárt, Tauer Ferenc, „Vad-macska“ című fűszerkereskedésében, hol is palackja 1, 2, 3, és 4 ezüst forintot kapható.

Ugyanott igen szép jaczhint-gyökerek is kaphatók, mely a farsangon nyílik, darabja 18 krajczár ezüstben, vidéki megrendelésekre a pénz-beküldése kérietik.

(526)

A nagyérdemű közönségnek alázatosan jelentem, hogy ma, csütörtökön, 23-kától kezdve 28-dik szeptemberig megnézhelő

opto-plastikai Világtárlalom

II-dik sorozata

a városi redout-teremben. A nevezetességek: Róma, Piza, Velence, Flórencz, Semmering, Salzburg, Tyrol, München, Prága, Drezda, Berlin, Rachel k. a beteg agyán Nitzaban, a legkifőbb párisi akademiák Caentől.

A terem naponta nyitva van d. e. 10 órától 12 óráig; d. u. 4-től esti 9 óráig.

A t. cz. közönség kegyébe alázatos tisztelettel ajánlom magamat

Blanc.

(524)

Jószág eladás.

Gróf Pejacsevich Márkné, született gr. Bethlen Hermína ő naga részéről eladóvá tetteket a következő külön önálló jószágok: Szilágy-cseh, Paczal, Mező-szilvás, Spring, Szász-zalákna, Sz.-Anna, és Dalkon egy nagy kiterjedésű erdő. Mindezekre nézve bővebben értekezhetni Kolozsvárt, alsó-szén-utca, 347 szám alatt, Deme-ter Károlylyal.

(2—3)